

OULAISTEN KAUPUNKI

HANKINTAOHJE

Sisällys

1. YLEISTÄ HANKINNOISTA	1
2. HANKINTAPROSESSI.....	2
3. MARKKINAKARTOITUS JA TIETOPYYNTÖ	2
4. HANKINTOJEN KYNNYSARVOT.....	3
5. HANKINNAN KOKONAISARVON LASKEMINEN	3
6. HANKINTAMENETTELYT.....	4
6.1 Pienhankinnat = tavarat ja palvelut alle kansallisen kynnysarvon	4
6.2 Hankintamenettelyt sekä kansallisissa että EU-kynnysarvot ylittävissä hankinnoissa	5
6.2.1 Avoin menettely	5
6.2.2 Rajoitettu menettely	5
6.2.3 Neuvottelumenettely	6
6.2.4 Kilpailullinen neuvottelumenettely	6
6.2.5 Puitejärjestely	7
6.2.6 Suorahankinta.....	7
6.2.7 Suorahankinta lisätilauksesta	9
6.2.8 Innovaatiokumppanuus.....	9
6.2.9 Sähköinen huutokauppa.....	10
6.2.10 Suunnittelukilpailu.....	10
7. HANKINTAILMOITUKSEN TEKEMINEN	10
7.1 Kansallisen kynnysarvon ylittävät hankinnat (tavarat, palvelut, rakennusurakat)	11
7.2 EU-kynnysarvot ylittävät hankinnat (tavarat, palvelut, rakennusurakat)	11
7.3 Määräajat hankintailmoituksissa.....	12
7.3.1 EU-kynnysarvot ylittävien hankintojen vähimmäismääräaikataulukko	13
7.3.2 EU-kynnysarvot ylittävien hankintojen vähimmäismääräaikataulukko (Erityisalat)	13
7.4 Korjausilmoitus	13
8. TARJOUSPYYNTÖ	13
8.1 Hankinnan kohteelle ja tarjoajalle asetetut vaatimukset.....	14
8.1.1 Tarjoajan soveltuvuusehdot	14
8.1.2 Tekniset eritelmät.....	15
8.2 Tarjousten käsittely, hyväksyminen ja hylkääminen	15
8.2.1 Mitä tehdä jos ei tule yhtään tarjousta?	16
8.2.2 Mitä tehdä jos ei tule yhtään tarjouspyynnön ehdot täyttävää tarjousta?	16
8.3 Avauspöytäkirja	16

9. HANKINNAN KESKEYTTÄMINEN	17
10. HANKINTAPÄÄTÖS.....	17
11. MUUTOKSENHAKU, VASTINEEN ANTO, HANKINTAOIKAISUN KÄSITTELY	18
12. HANKINTASOPIMUS JA HANKINTAMENETTELYÄ KOSKEVA KERTOMUS.....	18
12.1 Hankintasopimuksen muuttaminen sopimuskauden aikana	20
12.2 Hankintasopimuksen irtisanominen erityistilanteissa	21
Liite 1	22
Liite E	24

1. YLEISTÄ HANKINNOISTA

Tämän ohjeen tarkoituksena on ohjeistaa Oulaisten kaupunkikonserni taloudellisiin, tehokkaisiin ja laadukkaisiin sekä oikein suoritettuihin hankintoihin. Hankintaohje on toissijainen hankintalain ja -asetuksen määräyksiin nähden.

Julkisilla hankinnoilla tarkoitetaan sellaisia tavara-, palvelu- ja rakennusurakkahankintoja, joita valtio, kunnat ja kuntayhtymät, valtion liikelaitokset sekä muut hankintalainsäädännössä määritellyt hankintayksiköt tekevät oman organisaationsa ulkopuolelta. Käytännössä Oulaisten kaupungin kaikki hankinnat oman organisaation ulkopuolelta ovat julkisia hankintoja. Hankintoja ohjaa julkisista hankinnoista annettu lainsäädäntö: Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista (1397/2016) ja laki vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttö- oikeussopimuksista (1398/2016) ja edellisiin liittyvä oikeuskäytäntö. Tässä ohjeessa kiteytetään keskeinen hankintalainsäädäntö käytännön hankintaohjeeksi. Tarvittaessa on hyvä tutustua lisäksi hankintalainsäädäntöön sekä siihen liittyvään oikeuskäytäntöön. Lisäksi hankinnoissa tulee ottaa huomioon seuraava lainsäädäntö: Laki tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä (1233/2006), laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta (621/1999) ja hallintolaki (434/2003).

Tätä ohjetta sovelletaan myös niissä konserniyhtiöissä ja erillisissä hankkeissa, joissa tilaajana on hankintalaissa tarkoitettu hankintayksikkö. Konserniyhtiöiden tulee varmistaa tarvittaessa konsernijohdolta, kuuluvatko niiden hankinnat hankintalain tai erityishankintalain soveltamisalaan. Koko konsernin yhteishankintamahdollisuudet on huomioitava kaikissa hankinnoissa. Hankinta on tehtävä joko yhteishankintana tai varaamalla tarjouspyynnössä mahdollisuus liittyä sopimuksen myöhemmässä vaiheessa.

Hankinnoissa on noudatettava avoimuuden, tasapuolisuuden, syrjimättömyyden ja suhteellisuuden periaatteita. Avoimuuden periaate edellyttää muun muassa, että hankinnoista ilmoitetaan riittävän laajasti. Se, että yritykset saavat riittävästi ja tasapuolisesti tietoja meneillään olevista tarjouskilpailuista, on tärkeää kilpailun toteutumiseksi. Tasapuolisuuden ja syrjimättömyyden periaate edellyttää myös tarjoajien yhdenvertaista kohtelua hankinnan kaikissa vaiheissa ja erityisesti hankintapäätöksen tekemistä ennalta ilmoitettujen valintaperusteiden mukaisesti. Hankinnoissa on pyrittävä aina ostajan kannalta kokonaistaloudellisesti edullisimpaan lopputulokseen. Kestävän kehityksen periaatteet on huomioitava tarjousprosessin eri vaiheissa. Hankinnoissa suositaan sähköisiä menettelyjä.

Ison hankinnan läpivienti vie yleensä noin 3-6 kuukautta, joten hankinnan suunnittelu on hyvä aloittaa hyvissä ajoin. Hanselin puitesopimukset ovat yksi mahdollinen hankintakanava, jolloin hankintaa ei tarvitse erikseen kilpailuttaa, mikäli puitesopimukseen on liitytty. Puitejärjestelyyn liittyminen sekä muut mahdolliset yhteishankinnat ratkaistaan tapauskohtaisesti.

Sidosyksiköltä voidaan hankkia kilpailuttamatta. Sidosyksiköllä tarkoitetaan hankintayksiköstä muodollisesti erillistä ja päätöksenteon kannalta itsenäistä yksikköä. Lisäksi edellytyksenä on, että hankintayksikkö yksin tai yhdessä muiden hankintayksiköiden kanssa käyttää määräysvaltaa yksikköön samalla tavoin kuin omiin toimipaikkoihinsa ja että yksikkö harjoittaa enintään 5 %:n ja enintään 500.000 €:n osuuden liiketoiminnastaan muiden tahojen kuin niiden hankintayksiköiden kanssa, joiden määräysvallassa se on. Sidosyksikössä ei saa olla muiden kuin hankintayksiköiden pääomaa (ei siis muuta omistusta, esim. yksityistä). Prosenttiosuutta määritettäessä perusteena on käytettävä sopimuksen tekemistä edeltävien kolmen vuoden keskimääräistä kokonaisliikevaihtoa

tai muuta vastaavaa toimintaan perustuvaa määrää. Liikevaihtoa koskevaa prosentuaalista rajoitusta ei sovelleta silloin, kun muiden kuin määräysvaltaa yksikköön käyttävien hankintayksiköiden kanssa harjoitetun liiketoiminnan arvo on sopimuksen tekemistä edeltävien kolmen vuoden ajalta keskimäärin alle 100.000 € vuodessa.

Sidosyksikkö, joka on hankintayksikkö, voi tehdä hankinnan siihen määräysvaltaa käyttävältä hankintayksiköltä tai saman hankintayksikön määräysvallassa olevalta toiselta sidosyksiköltä.

2. HANKINTAPROSESSI

Hankintaprosessi sisältää laajimmillaan seuraavat vaiheet (alleviivattuja kohtia säätelee hankintalaki):

1. Hankinnan suunnittelu ja hankintaehdotus
2. Markkinakartoitus ja tietopyyntö (mahdollisuus avoimeen tilaisuuteen tai sähköiseen keskusteluun)
3. Tarjouspyynnön laatiminen (malli tarjouspyynnöstä)
4. Hankinnasta ilmoittaminen (www.hankintailmoitukset.fi)
5. Tarjousaika ja tarjousten vastaanottaminen
6. Tarjousten avaaminen (malli avauspöytäkirjasta)
7. Tarjousten tarkastaminen ja vertailu
8. Hankintapäätöksen teko (malli hankintapäätöksestä)
9. Hankintapäätöksestä tiedottaminen ja mahdollinen odotusaika
10. Sopimuksen tekeminen (malli sopimuksesta)
11. Sopimuksen seuranta

3. MARKKINAKARTOITUS JA TIETOPYYNTÖ

Ennen hankintamenettelyn aloittamista hankintayksikkö voi tehdä markkinakartoituksen hankinnan valmistelua varten ja antaa tietoa toimittajille tulevaa hankintaa koskevista suunnitelmistaan ja vaatimuksistaan. Markkinakartoituksessa hankintayksikkö voi käyttää erilaisia keinoja ja muotoja: se voi tehdä tietopyynnön (yleinen avoimuusilmoitus) internet-osoitteessa www.hankintailmoitukset.fi (HILMA), jossa se pyytää kyseisen alan toimittajia käymään vapaamuotoista dialogia sen kanssa hankinnan kohteesta ja sen määrittelystä. HILMAssa voidaan myös esittää kutsu tarkempaan tekniseen vuoropuheluun.

Hankintayksikkö voi myös itse selvittää markkinoilla olevia vaihtoehtoja. Hankintayksikkö voi edelleen kutsua toimittajia esittelemään tuotteitaan hankintayksikölle. Markkinakartoitus ei siten ole yksipuolista, vaan markkinakartoituksen aikana tai sen osana hankintayksikkö voi antaa tietoa toimittajille hankintaa koskevista suunnitelmistaan ja vaatimuksistaan.

Markkinakartoituksessa hankintayksikkö voi käyttää riippumattomia asiantuntijoita, muita viranomaisia tai toimittajia. Jos hankintayksikkö käyttää apuna ulkopuolista asiantuntemusta, tulee sen kuitenkin itse varmistua siitä, että mikään mukana oleva taho ei pääse liikaa vaikuttamaan esimerkiksi siihen, miten hankinnan kohde kuvataan tarjouspyynnössä tai miten se suunnitelmien mukaan toteutetaan.

Ulkopuolisten tahojen neuvoja voidaan kyllä käyttää apuna hankintamenettelyn suunnittelussa ja toteuttamisessa, mutta neuvon käyttäminen ei kuitenkaan saa johtaa kilpailun vääristymiseen syrjimättömyyden ja avoimuuden periaatteiden vastaiseen menettelyyn.

4. HANKINTOJEN KYNNYSARVOT

Hankinnat jakautuvat kolmeen kategoriaan niiden arvon perusteella

1. Pienhankinnat
2. Kansallisen kynnyksarvon ylittävät hankinnat ja
3. EU-kynnyksarvon ylittävät hankinnat

Hankintojen ryhmäjako perustuu kulloinkin voimassa oleviin vahvistettuihin hankinnan kynnyksarvoihin. Voimassaolevat kynnyksarvot ovat liitteessä 1, johon ne päivitetään kynnyksarvojen muuttuessa. Lakia julkisista hankinnoista on noudatettava kansallisissa sekä EU-kynnyksarvon ylittävissä hankinnoissa. EU-kynnyksarvot ylittävien sosiaali- ja terveystalouden sekä muiden erityisalojen hankinnoissa tulee noudattaa hankintalain liitteen E ja erityisalojen hankintalain liitteen C mukaisia kynnyksarvoja, jotka ovat liitteessä 1. Riippumatta hankinnan arvosta, on noudatettava tätä hankintaohjetta.

5. HANKINNAN KOKONAISARVON LASKEMINEN

Hankinta kuuluu johonkin yllä mainitusta kategoriasta sen ennakoitun kokonaisarvon perusteella. Hankinnan ennakoitua arvoa laskettaessa perusteena on käytettävä suurinta maksettavaa kokonaiskorvausta ilman arvonlisäveroa. Kokonaiskorvaukseen sisältyvät optiot (ts. lisähankintavaraukset) ja muut sopimuksen mahdolliset pidennysehdot.

Jos hankinta toteutetaan samanaikaisesti erillisinä osina, kaikkien osien ennakoitu arvo on otettava huomioon hankintasopimuksen ennakoitua kokonaisarvoa laskettaessa. Jos osien yhteenlaskettu arvo on vähintään kansallisen kynnyksarvon tai EU-kynnyksarvon suuruinen, jokaisen osan hankinnassa on noudatettava kyseisen kynnyksarvon ylittäviä hankintoja koskevia säännöksiä.

Hankinnan ennakoitu kokonaisarvo lasketaan seuraavasti:

Määräaikainen sopimus	Toistaiseksi voimassa-oleva	Määräajoin uudistettava sopimus	Puitejärjestely	Yhteishankinta	Rakennusurakka	Leasing, vuokraus tai osamaksu
Sopimusajan arvo + lisähankintavaraukset (=optiot). Esim. 3 v sopimus + 2 v optiot = 5 vuoden perusteella kokonaisarvo	Ennakoitu kuukausiarvo kerrottuna 48 = 4 vuoden aikana tapahtuvat korvaukset	Edellisen vuoden tai sopimuskauden vastavien hankintojen arvo + tulevan sopimuskauden muutokset	Puitejärjestelyn koko kesken ajan enimmäisarvo	Kaikkien hankintayksiköiden sopimuskokonaisuuksien arvo	Urakan arvo sekä sellaisten uraan toteuttamisessa tarpeellisten tavaroiden ennakoitu kokonaisarvo, jotka hankintayksikkö antaa urakoitsijan käyttöön, jos ne ovat välttämättömiä rakennusurakan toteuttamiseksi.	1) määräaikaisen, enintään 12 kk voimassa olevan sopimuksen ennakoitua kokonaisarvoa tai yli 12 kk voimassa olevan sopimuksen kokonaisarvoa arvioitu jäännösarvo mukaan lukien; tai 2) toistaiseksi tai määrittelemättömän ajan voimassa olevan sopimuksen ennakoitua kuukausiarvoa kerrottuna 48:lla.

Hankintayksikkö voi kilpailuttaa hankinnan erillisinä osina ja määrittellä kyseisten osien koon ja kohteen. Hankintayksiköllä on harkintavaltaa siinä, miten se määrittelee eri osat sekä siinä, kuinka moneen osaan saman tarjoajan tarjous voi tulla valituksi. Keinotekoinen pilkkominen kilpailuttamisen välttämiseksi on edelleen kielletty, mutta hankinta voidaan kilpailuttaa pienissäkin osissa.

Jos hankintayksikkö ei jaa hankintasopimusta osiin, sen on esitettävä jakamatta jättämisen syyt hankinta-asiakirjoissa, hankintapäätöksessä tai hankintamenettelyä koskevassa erillisessä kertomuksessa. Syytä voisivat olla esimerkiksi se, että hankintayksikön näkemyksen mukaan jakaminen saattaisi rajoittaa kilpailua tai tehdä sopimuksen toteuttamisesta teknisesti liian vaikeaa tai liian kallista, tai se, että tarve koordinoida osien eri sopimuskumppaneita voisi vakavasti vaarantaa sopimuksen asianmukaisen toteuttamisen. Perusteena voisi edelleen olla hankinnan jakamisesta syntyvä eri osien yhteensopimattomuus tai sen riski.

6. HANKINTAMENETTELYT

Hankintamenettelyllä tarkoitetaan prosessia, jota noudatetaan hankinnan toteuttamisessa. Ensisijaisena hankintamenettelynä käytetään avointa menettelyä tai rajoitettua menettelyä. Hankinnan toteutusta käynnistettäessä on valittava kulloiseenkin hankintaan soveltuva hankintamenettely.

Kaikki hankinnat pääasiassa kilpailutetaan tarjouspalvelu.fi :n (Cloudia) kautta. Cloudia on käytössä tilaajan puolella ja tarjouspalvelu.fi on tarjoajan järjestelmä.

6.1 Pienhankinnat = tavarat ja palvelut alle kansallisen kynnyсарvon

Pienhankinnoilla tarkoitetaan kulloinkin vahvistetun kansallisen kynnyсарvon (ilman arvonnisäveroа) allittavia tavaroiden ja palveluiden hankintoja. Ne eivät kuulu hankintalain piiriin. Pienhankinnoissa on olennaista selvittää hankinnan kohde ominaisuuksineen, sen perusteltu tarve ja hyöty sekä keskeiset kaupan ehdot. Kustannusten kohtuullisuus on selvitettävä riippumatta siitä tekeekö hankinnan varsinaisella kilpailutuksella, hintatiedustelulla tai markkinatuntemukseen perustuen. Mikäli riittäviä hintatietoja ei ole käytettävissä siten, että kustannusten kohtuullisuus olisi todennettävissä, hankinta kilpailutetaan pääsääntöisesti pyytämällä tarjoukset vähintään 3 toimijalta tarjouspalvelu.fi:n kautta tai sähköpostilla. Pienhankintojen kilpailutuksesta ei ole ilmoitusvelvollisuutta HILMA-palvelussa.

Pienhankintoja tehtäessä on huomioitava hyvän hallinnon yleinen periaate, joka muun muassa takaa tarjoajille tasapuolisen ja syrjimättömän kohtelun. Hankintaa ei saa pilkkoa keinotekoisesti osiin, jotta välttyttäisiin kilpailutukselta. Tällä tarkoitetaan, että rajaa ylittävät hankinnat ovat investointeja ja tulevat poistolaskennan piiriin. Pienhankinnoissa on huomioitava myös investointien aktivointiraja 10.000 €. Aktivointiraja tarkoittaa, että hankinta luokitellaan investoinneiksi ja investointi tulee poistojen piiriin. Edellyttäen myös, että hankinta on investointisuunnitelmassa. Rakennusurakat on aina kilpailutettava, vaikka niiden arvo jäisi kansallista kynnyсарvoа pienemmäksi, mutta ylittää 20.000 €.

Pienhankinnan suorittaminen kilpailuttamalla (pääsääntö)		
Hankinta kilpailutetaan pääsääntöisesti pyytämällä tarjoukset vähintään 3 toimijalta tarjouspalvelu.fi:n kautta tai sähköpostilla.	Tarjouspyyntö voi olla vapaamuotoisempi kuin niissä hankinnoissa, joissa on noudatettava hankintalakia. On kuitenkin varmistettava, että tarjouspyyntö on selkeä sekä toimitetaan samansisältöisenä kaikille toimijoille.	Hankintapäätös laaditaan, kun hankinnan arvo ylittää 10.000 €. Hankintapäätöksestä on käytävä ilmi riittävät perustelut valinnalle sekä sen liitteenä on oltava vertailutaulukko ja hankintaoikaisuohje. Hankintapäätös liitteineen annetaan sähköisesti tiedoksi tarjonneille. Muissa tapauksissa tilaus riittää hankintapäätökseksi. Myös se on annettava tiedoksi muille tarjoajille.
Hinnan kohtuullisuuden ja hankinnan järkevyyden varmistaminen ilman kilpailutusta (poikkeus)		
Perustellusta syystä tarjouskilpailua ei tarvitse järjestää, mutta hankinnan järkevyyden varmistaminen riittävällä tutustumisella vaihtoehtoihin sekä hintavertailulla. Hintavertailu voidaan tehdä yritysten tarjoaminen kanavien kautta, esim. verkkokaupat, Internet, lehdet, mainokset jne. <u>Hankintapäätöksestä on käytävä ilmi hintavertailu sekä perustelut valinnalle</u> (esim. soveltuvuus tarpeeseen).	Suorahankinta voidaan tehdä, kun 1. hankittavaa tavaraa tai palvelua koskeva <u>puitesopimus</u> on voimassa, 2. tiedetään varmuudella, että <u>vain yksi tarjoaja</u> pystyy toteuttamaan hankinnan, 3. hankinnalla on <u>erityinen kiire</u> (esimerkiksi huolto- tai korjaustyö) 4. kun muusta syystä on ilmeistä, että kilpailutuksesta saatava <u>hyöty on pienempi</u> kuin kilpailutuksesta aiheutuvat kustannukset ja hinnan kohtuullisuus on varmistettu 5. konsultointi- ym. erityisissä asiantuntijapalveluissa, kun kohta 4 täyttyy ja palveluntarjoaja on erityisen soveltuva (esim. referenssit, kokemusperäinen tuntemus, suositus) palvelun toteuttajaksi.	Hankintapäätös laaditaan perusteluineen, kun hankinnan arvo ylittää 10.000 €. Muissa tapauksissa tilaus riittää hankintapäätökseksi. Hankintapäätöksen liitteeksi tulee aina hankintaoikaisuohje. Perustelusta on käytävä ilmi hinnan kohtuullisuuden varmistaminen sekä perusteltava toimijan valinta.

6.2 Hankintamenettelyt sekä kansallisissa että EU-kynnysarvot ylittävissä hankinnoissa

6.2.1 Avoin menettely

Avointa menettelyä käytetään, kun hankitaan selkeästi määrältään, laadultaan ja toiminnallisuudeltaan määriteltäviä tuotteita tai palveluita. Hankittavat tuotteet ja palvelut on määriteltävä käyttäen yhteistä kansainvälistä hankintasanastoa eli ns. CPV- koodeja. Avoimessa menettelyssä hankinnasta ilmoitetaan julkisesti HILMA-kanavalla ja tarjouspalvelu.fi:ssä, johon liitetään tarjouspyyntöasiakirjat. Avoimessa menettelyssä kaikilla halukkailla toimijoilla on mahdollisuus tehdä tarjous.

6.2.2 Rajoitettu menettely

Rajoitettu menettely on kaksivaiheinen hankintamenettely, jossa ei ole kuitenkaan neuvottelumahdollisuutta, mutta jossa voidaan rajata tarjoajien lukumäärää:

1. Hankintayksikkö julkaisee hankinnasta hankintailmoituksen HILMA-kanavalla ja tarjouspalvelu.fi:ssä. Ilmoituksen perusteella toimittajat lähettävät hankintayksikölle pyynnön saada osallistua tarjouskilpailuun (osallistumishakemus). Osallistumishakemusten jättämistä varten

hankintayksikön on hankintailmoituksessa ilmoitettava tarjoajalle asetetut soveltuvuusvaatimukset ja mikäli tarjoajien määrää halutaan rajoittaa edelleen, valittavien tarjoajien lukumäärä ja ehdokkaiden valintaperusteet. 2. Hankintayksikkö valitsee em. perustein tarjoajien joukosta ne, joille se lähettää tarjouspyynnön. Tarjouspyyntöä ei saa lähettää muille kuin osallistumishakemuksen jättäneille ja kelpoisuusehdot täyttävälle valituille tarjoajille.

Rajoitettussa menettelyssä ehdokkaita tulee kutsua vähintään viisi. Jos vähimmäisehdot täyttäviä ehdokkaita on vähemmän kuin hankintailmoituksessa on ilmoitettu menettelyyn kutsuttavan, voi menettelyä kuitenkin jatkaa kelpoisuusehdot täyttävien ehdokkaiden kanssa. Valinta toiselle kierrokselle on tehtävä ehdokkaiden soveltuvuutta koskevien vaatimusten perusteella. Rajoitettua menettelyä käytetään erityisesti silloin, kun huomiota on kiinnitettävä ehdokkaiden soveltuvuuteen ja kun toimittajan valinta suoritetaan tarjousten kokonaistaloudellisuuden perusteella. Hankintapäätös tehdään saatujen hyväksyttävien tarjousten perusteella.

6.2.3 Neuvottelumenettely

Neuvottelumenettelyllä tarkoitetaan hankintamenettelyä, jossa hankintayksikkö julkaisee hankinnasta hankintailmoituksen, johon halukkaat toimittajat voivat pyytää saada osallistua. Menettelyyn sisältyy neuvottelumahdollisuus. Menettelyyn on kutsuttava vähintään kolme tarjoajaa, jos soveltuvia ehdokkaita on riittävästi. Neuvottelujen tarkoituksena on parhaan tarjouksen valinta. Hankintayksikkö neuvottelee tarjoajien kanssa mukauttaakseen tarjoukset hankintailmoituksessa tai tarjouspyynnössä esitettyihin vaatimuksiin ja hankintasopimuksen ehtoihin. Neuvotteluja voidaan käydä myös vaiheittain siten, että mukana olevien tarjousten määrää vähennetään käyttämällä tarjousten valintaperusteita. Vaiheittaisuudesta on ilmoitettava hankintailmoituksessa tai tarjouspyynnössä etukäteen. Neuvottelumenettelyn käyttö edellyttää aina hankintalaissa olevaa perustetta. Neuvottelumenettely soveltuu käyttöön, kun hankinnan kohdetta ei kyetä tarkasti rajaamaan ja/tai toivotaan vaihtoehtoisia ratkaisuja. Neuvottelumenettelyn käyttö ohjataan hallintopalveluista.

6.2.4 Kilpailullinen neuvottelumenettely

Hankintayksikkö neuvottelee menettelyyn hyväksytyjen ehdokkaiden kanssa löytääkseen yhden tai usean ratkaisun, joka vastaa sen tarpeita ja jonka ratkaisun perusteella menettelyyn valittuja ehdokkaita pyydetään tekemään tarjouksensa. Kilpailullisesta neuvottelumenettelystä julkaistaan ilmoitus, johon toimittajat voivat pyytää saada osallistua. Kilpailullista neuvottelumenettelyä voidaan käyttää erityisen monimutkaisessa hankinnassa, jossa hankintayksikkö ei pysty objektiivisesti ennakolta määrittelemään hankinnan oikeudellisia, rahoituksellisia tai taloudellisia ehtoja ja yksityiskohtia taikka teknisiä keinoja tarpeidensa tai tavoitteidensa toteuttamiseksi (resurssiongelma ei ole riittävä peruste). Kilpailullisen neuvottelumenettelyn käyttökohteita ovat esimerkiksi suuret liikenneinfrastruktuurihankkeet, korkean teknologian hankkeet, hankinnat, joissa innovatiivisten ratkaisujen huomioiminen voi olla erityisen tarkoituksenmukaista sekä hankkeet, joissa parhaan rahoituskeinon tai riskinjakomallin valintaa ei ole tarkoituksenmukaista tehdä ennakolta. Lisäksi edellytyksenä on, että tarjouksen valintaperusteena käytetään kokonaistaloudellista edullisuutta. Kilpailullisen neuvottelumenettelyn käyttö edellyttää aina hankintalaissa olevaa perustetta. Kilpailullisen neuvottelumenettelyn käyttö ohjataan hallintopalveluista.

6.2.5 Puitejärjestely

Puitejärjestely voidaan kilpailuttaa millä tahansa yllä olevista menettelyistä. Puitejärjestelyllä tarkoitetaan kilpailutusta, johon otetaan mukaan yksi tai useampi toimija, joilta hankintoja voidaan tehdä sopimuskauden aikana joko ennalta sovituin ehdoin tai minikilpailutuksella sopimuskauden aikana. Puitejärjestely on ikään kuin avoin kumppanuus, jossa ei välttämättä sitouduta tarkkaan ostomäärään eikä hintaan. Puitejärjestely on hyvä silloin kun ei tiedetä etukäteen tarkkoja hankintamääriä, tuotteita on eri variaatioin tai hinnat kehittyvät jatkuvasti. Puitejärjestely voi pääsääntöisesti olla voimassa enintään neljä vuotta.

Valitaan puitejärjestelyyn yksi toimittaja	Yhden toimittajan kanssa tehtyyn puitejärjestelyyn perustuvat hankinnat voidaan tehdä ilman kilpailuttamista puitejärjestelyn ajan, jos puitejärjestelyn ehdot on vahvistettu järjestelyssä. Hinnan osalta vähintään hinnan muodostamista koskevan säännön tulee olla sitova.
Valitaan useita toimittajia; ehdoista sovittu	Useamman toimittajan (vähintään kolmen) kanssa tehtyyn puitejärjestelyyn perustuvat hankinnat voidaan tehdä ilman kilpailuttamista, jos kaikki puitejärjestelyn ehdot on vahvistettu järjestelyssä (esim. mitä hankitaan keneltäkin toimittajalta tai missä järjestyksessä heiltä hankitaan, ns. ensisijajärjestys). <u>Ehtojen tulee olla osapuolia sitovia. Hinnan osalta vähintään hinnan muodostamista koskevan säännön tulisi olla sitova.</u>
Valitaan useita toimittajia; ehdoista ei ole sovittu	Jos puitejärjestelyyn on valittu useita toimijoita, mutta heidän järjestystään ei ole ennalta määritetty eikä hintoja sovittu, tehdään <u>minikilpailutus</u> (ts. tarjouspyyntö/hintakisa) <u>puitejärjestelyyn valittujen kesken</u> . Esim. kilpailutetaan avoimella menettelyllä tietyin ehdoin kolme urheilukauppaa puitejärjestelyyn 4 vuoden ajaksi. Halutaan hankkia kuntosalilaitteet, jolloin näiltä kolmelta pyydetään tarjoukset tai vaihtoehtoisesti pelkkä hinta ja hankinta tehdään tarjouspyynnön mukaan halvimmalta tai kokonaistaloudellisesti edullisimman tarjouksen tehneeltä.

Puitejärjestelyn sisällä tehtävistä hankinnoista ei tarvitse julkaista hankintailmoitusta eikä muutoksenhaku käynnisty mikäli ehdot on sovittu etukäteen tai puitejärjestelyssä on vain yksi toimittaja. Mikäli tehdään minikilpailutus, laaditaan tarjousten vertailu sekä hankintapäätös. Hankintapäätökseen liitetään hankintaohje. Puitejärjestelyyn perustuvaan hankintaan ei saa hakea valittamalla muutosta, jollei markkinaoikeus myönnä asiassa erillistä käsittelylupaa.

6.2.6 Suorahankinta

Suorahankinta on aina poikkeus ja sen käyttö on perusteltava hankintapäätöksessä. Suorahankinnassa hankintayksikkö, julkaisematta hankintailmoitusta, valitsee yhden tai usean toimittajan, joiden kanssa neuvottelee sopimuksen ehdoista ilman kilpailutusta.

Suorahankinta on mahdollinen vain, jos:

Ei ole saatu osallistumishakemuksia tai -tarjouksia	Kilpailutuksessa ei ole saatu lainkaan osallistumishakemuksia tai tarjouksia ja alkuperäisiä tarjouspyynnön ehtoja ei olennaisesti muuteta. Voi aloittaa neuvottelun ja tehdä hankinnan valitsemaltaan toimijalta. Hankintapäätökseltä on käytävä ilmi, että hankinta on aloitettu kilpailuttamalla.
Vain yksi toimittaja	Teknisestä, taiteellisesta tai yksinoikeuden suojaamiseen liittyvästä syystä vain tietty toimittaja voi toteuttaa hankinnan.

	Esimerkiksi poikkeuksellinen uusi tekninen ratkaisu tai hankinnan kohteen edellyttämä tietty käsityötaito, jota hankinnan toteuttaminen edellyttää. Lisäedellytyksenä on, että järjeviä vaihtoehtoisia tai korvaavia ratkaisuja ei ole eikä kilpailun puuttuminen johdu hankinnan ehtojen keinotekoisesta kaventamisesta. Yksinoikeuden suojaamisen vuoksi suora hankinta on mahdollinen esimerkiksi silloin, kun hankintailmoituksen julkaiseminen saattaisi paljastaa mahdollisen toimittajan liikesalaisuuden tai muun vastaavan tiedon, jonka paljastuminen aiheuttaisi toimittajalle taloudellista vahinkoa.
Äärimmäinen kiire	Sopimuksen tekeminen on ehdottoman välttämätöntä, eikä säädetyt määräaikoja voida noudattaa hankintayksiköstä riippumattomasta, ennalta arvaamattomasta syystä aiheutuneen äärimmäisen kiireen vuoksi. Kiireen tulee johtua hankintayksikön ulkopuolisista syistä, joten hankintayksiköstä itsestään johtuva syy ei voi olla peruste suorahankinnan tekemiselle. Kiire voisi olla kyseessä esimerkiksi äkillisen luonnonilmiön tai onnettomuuden aiheuttamien vahinkojen korjaamisessa tai ennalta arvaamattoman toiminnoille kriittisen laitteen rikkoutumisessa.
Taideteos tai tieteellinen esitys	Hankinnan tarkoituksena on ainutkertaisen taideteoksen tai taiteellisen esityksen luominen tai hankkiminen.
Tutkimus, tuotekehitys tai tieteellinen tarkoitus	Hankittava tavara valmistetaan vain tutkimusta, kokeilua, tuotekehitystä tai tieteellistä tarkoitusta varten eikä kyseessä ole massatuotanto tavarantoimittajan valmistamisen taloudellisen kannattavuuden varmistamiseksi tai tutkimus- ja kehityskustannusten kattamiseksi
Raaka-ainemarkkinoilla noteeratut tuotteet	Hankinta koskee raaka-ainemarkkinoilla noteerattuja ja sieltä hankittavia tavaroita. Esimerkiksi polttoaineiden hankkiminen raaka-ainepörssistä.
Realisointitilanteet	Tavarat hankitaan erityisen edullisesti liiketoimintansa lopettavalta toimittajalta, pesähoitajalta tai selvittäjältä maksukyvyttömyysmenettelyn, akordin tai vastaavan menettelyn seurauksena. Kysymykseen voi tulla esimerkiksi konkurssipesän realisointitilanteet taikka liiketoiminnan päättymisen johdosta tapahtuva tavaroiden myynti markkinahintoja alemmaan tai erityisen edulliseen hintaan.
Hankinta suunnittelukilpailun voittajalta	Kyseessä on palveluhankinta, joka tehdään suunnittelukilpailun perusteella ja joka on suunnittelukilpailun sääntöjen mukaan tehtävä kilpailun voittajan kanssa, tai jos voittajia on useita, näistä jonkun kanssa; tällöin kaikki voittajat on kutsuttava osallistumaan neuvotteluihin.
Yksittäistapauksittain sosiaali-, terveys- tai koulutuspalvelussa	Kansallisessa hankinnassa sosiaali-, terveys tai koulutuspalvelujen hankinta yksittäistapauksessa, jos tarjouskilpailun järjestäminen, neuvottelumenettelyn käyttö tai palvelun tarjoajan vaihtaminen olisi ilmeisen kohtuutonta tai erityisen epätarkoituksenmukaista asiakkaan kannalta merkittävän hoito- tai asiakassuhteen turvaamiseksi. Mahdollista vain yksittäistapauksissa, joten jokaisen potilaan tai asiakkaan osalta menettelyn käyttöedellytys tulisi harkita ja perustella erikseen. Esimerkiksi vanhuksen, vaikeasti sairaan tai kehitysvammaisen henkilön asumispalvelut voisivat jatkua ennallaan.

6.2.7 Suorahankinta lisätilauksesta

Aikaisemman toimituksen tai laitteiston osittainen korvaaminen tai laajentaminen	Suorahankinta lisätilauksena on mahdollinen tavarahankinnassa, joka tehdään alkuperäisen toimittajan kanssa, jos lisätilauksen tarkoituksena on aikaisemman toimituksen tai laitteiston osittainen korvaaminen tai laajentaminen. Edellytyksenä on, että toimittajan vaihtaminen johtaisi teknisiltä ominaisuuksiltaan erilaisen materiaalin hankkimiseen, mikä aiheuttaisi yhteensopimattomuutta tai suhteettoman suuria teknisiä vaikeuksia käytössä ja kunnossapidossa. Tekniseen yhteensopimattomuuteen liittyviä perusteita suorahankinnan tekemiselle <u>on tulkittava tiukasti.</u>
Palvelun tai urakan toteuttamiselle välttämättömäksi osoittautunut lisäurakka tai palvelu	Suorahankinta on myös mahdollinen kun kyseessä on alkuperäiseen hankintasopimukseen sisältymätön lisäpalvelu tai lisäurakka, joka hankitaan alkuperäiseltä toimittajalta ja joka on ennalta arvaamattomista syistä osoittautunut välttämättömäksi alkuperäisen urakan tai palveluhankinnan suorittamiselle eikä sitä voida teknisistä tai taloudellisista syistä erottaa pääsopimuksesta ilman huomattavaa haittaa. Lisäksi edellytyksenä on, että lisäpalvelujen tai lisäurakoiden kokonaisarvo on enintään 50 % alkuperäisen hankinnan arvosta.
Lisähankintavarauksen (ns. optio) käyttö	Kun alkuperäisessä hankintaa koskevassa tarjouskilpailussa on maininta lisähankintavarauksesta, <u>sen</u> voi lunastaa suorahankintana. <u>Edellytyksenä</u> on, että alkuperäistä hankintaa koskevassa hankintailmoituksessa on mainittu mahdollisesta myöhemmästä suorahankinnasta ja <u>että lisäpalvelun tai uuden rakennusurakan ennakoitu arvo on otettu huomioon laskettaessa alkuperäisen sopimuksen kokonaisarvoa.</u> Päätös option käytöstä pitää tehdä 3 vuoden aikana. Lisähankintavarauksesta pitää olla maininta hankintapäätöksellä ja sen käytöstä on tehtävä erillinen päätös.

6.2.8 Innovaatiokumppanuus

Innovaatiokumppanuus on tarkoitettu innovatiivisten hankintojen toteuttamiseen ja kehittämiseen. Innovaatiokumppanuudessa hankintayksikkö julkaisee hankintailmoituksen, johon kaikki halukkaat toimittajat voivat pyytää saada osallistua. Hankintayksikkö voi valita innovaatiokumppanuuden, jos hankintayksikön tarvetta ei voida täyttää hankkimalla markkinoilla jo saatavilla olevia tavanomaisia tavaroita, palveluja tai rakennusurakoita. Innovaatiokumppanuudessa hankintayksikkö voi ennalta rajata niiden ehdokkaiden määrää, jotka kutsutaan neuvotteluihin. Neuvotteluihin kutsuttavien ehdokkaiden vähimmäismäärä sekä tarvittaessa enimmäismäärä on ilmoitettava hankintailmoituksessa.

Tarjoajiksi hyväksyttävät ehdokkaat on valittava noudattamalla hankintailmoituksessa esitettyjä soveltuvuuden vähimmäisvaatimuksia sekä arviointiperusteita. Ehdokkaiden valinnassa on arvioitava ehdokkaiden valmiuksia tutkimukseen ja kehittämiseen sekä innovatiivisten ratkaisujen kehittämiseen ja toteuttamiseen. Hankintayksikkö ei saa ottaa menettelyn ehdokkaita, jotka eivät ole toimittaneet osallistumishakemusta tai jotka eivät täytä hankintayksikön asettamia vaatimuksia. Ehdokkaita on kutsuttava neuvotteluihin hankinnan kokoon ja laatuun nähden riittävä määrä todellisen kilpailun varmistamiseksi. Innovaatiokumppanuudessa ehdokkaita on kutsuttava vähintään kolme, jollei soveltuvia ehdokkaita ole vähemmän. Jos soveltuvia ehdokkaita on vähemmän kuin kolme, hankintayksikkö voi jatkaa menettelyä pyytämällä kaikki soveltuvuusvaatimukset täyttävät ehdokkaat esittämään alustavan tarjouksen.

6.2.9 Sähköinen huutokauppa

Sähköisellä huutokaupalla tarkoitetaan toistuvaa menettelyä, jonka kuluessa tarjoajat esittävät hankintayksikölle uusia alennettuja hintoja tai tarjouksen sisältämiä tekijöitä koskevia uusia arvoja.

Sähköinen huutokauppa on osa hankintamenettelyä, mutta ei kuitenkaan itsenäinen hankintamenettely. Sähköistä huutokauppaa voidaan käyttää kilpailuttamisen viimeisessä vaiheessa avoimessa, rajoitetussa ja neuvottelumenettelyssä sekä kun puitejärjestelyyn valitut toimittajat kilpailutetaan uudelleen. Lisäksi sähköistä huutokauppaa voidaan käyttää dynaamisen hankintajärjestelmän puitteissa tehtävän hankinnan kilpailuttamisen yhteydessä. Sähköistä huutokauppaa ei kuitenkaan voida käyttää kilpailullisessa neuvottelumenettelyssä. Sähköisen huutokaupan käyttömahdollisuudet arvioidaan hallintopalveluissa.

6.2.10 Suunnittelukilpailu

Suunnittelukilpailun osallistujien määrää voidaan rajoittaa noudattamalla ennalta ilmoitettuja perusteita. Suunnittelukilpailuun on kuitenkin aina kutsuttava riittävä määrä osallistujia todellisen kilpailun varmistamiseksi. Suunnittelukilpailuun osallistumista ei saa rajoittaa alueellisella perusteella tai sillä perusteella, että osallistujien on oltava joko luonnollisia henkilöitä tai oikeushenkilöitä.

Suunnittelukilpailun voittajan tai voittajien kanssa voidaan tehdä palveluhankintasopimus 40 §:n 2 momentin 8 kohdan mukaisesti. Suunnittelukilpailua koskevassa ilmoituksessa on oltava tieto tällaisen palveluhankintasopimuksen tekemisestä. Suunnittelukilpailussa on oltava tuomaristo, jonka jäsenten on oltava kilpailuun osallistuvista riippumattomia luonnollisia henkilöitä. Jos suunnittelukilpailuun osallistuvilta vaaditaan tiettyä ammatillista pätevyyttä, vähintään kolmasosalla tuomariston jäsenistä on oltava sama tai vastaava pätevyys.

Tuomariston on oltava päätöksissään tai lausunnoissaan riippumaton. Osallistujien ehdotuksia on arvioitava nimettömästi ja yksinomaan suunnittelukilpailua koskevassa ilmoituksessa esitetyillä perusteilla. Nimettömyyden suoja on noudatettava siihen saakka, kunnes tuomaristo on antanut lopullisen lausuntonsa tai päätöksensä. Osallistujia voidaan tarvittaessa pyytää vastaamaan tuomariston pöytäkirjaan merkitsemiin kysymyksiin suunnitelmiin liittyvien näkökohtien selventämiseksi. Tuomariston ja osallistujien välisestä viestinnästä on laadittava yksityiskohtainen pöytäkirja. Tuomariston on tehtävä suunnitelmien arvioinnista lisäksi kaikkien jäsenten allekirjoittama pöytäkirja, johon tulee sisältyä suunnitelmien paremmuusjärjestys ja ansiot, tuomariston huomautukset sekä mahdolliset selventämistä vaativat seikat.

7. HANKINTAILMOITUKSEN TEKEMINEN

Kaikista kynnysarvon ylittävistä hankinnoista on tehtävä hankintailmoitus HILMA-palvelussa osoitteessa www.hankintailmoitukset.fi ja tarjouspalvelu.fi:ssä. Hankintailmoitus Hilma-kanavalle tehdään omien ClouDia-tunnusten kautta (järjestelmä). Hankintailmoituksen pohja valitaan hankinnan arvon mukaisesti. Saman päivän aikana pyritään julkaisemaan klo 11.30 mennessä saapuneet kansalliset ilmoitukset, EU-ilmoitukset 48 tunnin kuluessa. Hilma-palvelussa kannattaa valita, että ilmoituksen julkaisusta tulee sähköpostiin ilmoitus. Kun ilmoitus on julkaistu, voi siitä lähettää tiedon halutuille toimijoille.

Ilmoituksessa on tärkeää tehdä ilmoitus oikealla CPV-koodilla (EU:n yhteinen koodisto), joka luokittelee hankinnan. Virheellinen CPV-koodi tai väärä hankintailmoitus voi johtaa valitukseen ja/tai sanktioihin ilmoitusvirheen vuoksi. Ilmoituksesta täytetään vain pakolliset kohdat (tähdellä merkityt). Tämä siksi, että mikäli hankintailmoitus ja tarjouspyyntö ovat keskenään ristiriidassa, hankintailmoitus on määräävä. Jos hankintailmoituksessa on korjattavaa, se palautetaan HILMA-palvelusta korjausta varten ilmoituksen tekijälle.

Hankintailmoituksessa ilmoitetaan hyväksytäänkö osatarjoukset. Jos tarjouksia saa antaa osista, on syytä ilmoittaa, millä perusteilla eri osien tarjoajat valitaan.

7.1 Kansallisen kynnsarvon ylittävät hankinnat (tavarat, palvelut, rakennusurakat)

Kansallisen kynnsarvon ylittävissä hankinnoissa hankintailmoitus on aina julkaistava HILMA-palvelussa ja tarjouspalvelu.fi:ssä. Ilmoitukselta on oltava sähköisesti saatavilla suoraan tarjouspyyntö liiteasiakirjoineen. Kansallisen kynnsarvon ylittävälle hankinnalle on olemassa vain yksi hankintailmoitus. Tarjousaikaa ei ole laissa säädely, mutta riittävä tarjousaika on 14 vrk.

7.2 EU-kynnsarvot ylittävät hankinnat (tavarat, palvelut, rakennusurakat)

Hankintailmoitus on aina julkaistava HILMA-palvelussa (hankintailmoitukset.fi), josta se julkaistaan EU:n laajuisesti Euroopan virallisen lehden TED-palvelussa (ted.europa.eu) sekä tarjouspalvelu.fi:ssä. Ilmoitusta ei saa julkaista muualla ennen kuin se on julkaistu HILMA- ja TED-palveluissa (sähköpostiin tulee ilmoitus, jos ilmoitukset on valittu käyttöön). Ilmoitukselta on oltava sähköisesti saatavilla suoraan tarjouspyyntö liiteasiakirjoineen tai internet-sivuosioite, josta tarjouspyyntö on sähköisesti saatavilla.

EU-kynnsarvon ylittävälle hankinnalle on palvelussa useita eri ilmoituksia. Mikäli kyseessä on tavara- tai palveluhankinta eikä se ole sosiaalipalvelu tai muu erityispalvelu, ilmoitus tehdään hankintailmoituksella. Mikäli kysymys on erityisalan hankinnasta tai sosiaalipalvelun tai muun erityispalvelun hankinnasta käytetään niille varattua hankintailmoitusta.

Ennakoilmoitus lyhentää tarjousaikaa ja on muutenkin järkevä, mikäli kyseessä on arvoltaan iso tai teknisesti vaativa hankinta. Näin markkinat voivat valmistautua ennalta tulevaan tarjouspyyntöön. EU-hankinnasta on tehtävä jälki-ilmoitus tehdyn hankintasopimuksen tai hankinnan keskeyttämisen jälkeen.

EU-kynnsarvot ylittävässä hankinnassa on käytettävä Euroopan yhteistä hankinta-asiakirjaa ESDP-lomaketta. Se on vakiomuotoinen asiakirja, jolla tarjoajat vakuuttavat, että niitä ei rasita poissulkemisperuste ja että ne täyttävät hankintayksikön asettamat soveltuvuusvaatimukset. Asiakirja toimii osoituksena soveltuvuusvaatimusten täyttymisestä koko Euroopan unionin ja ETA-maiden alueella. Lomake perustuu komission tammikuussa 2016 antamaan suoraan sovellettavaan asetukseen. Asetus on tullut voimaan 18.4.2016. Asiakirja tulee laatia sähköisesti siirtymäajan päätyttyä. Sähköisyyden velvollisuus on tullut voimaan 18.10.2018 ja yhteishankintayksiköiden osalta 18.4.2017. Sähköinen palvelu löytyy verkko-osoitteesta: <https://ec.europa.eu/growth/tools-databases/espdl/>.

7.3 Määräajat hankintailmoituksissa

EU- kynnysarvot ylittävien hankintojen osalta tarjousten jättämisen vähimmäisaika on säädetty hankintalaissa. Muissa hankinnoissa tarjouksen tekemiseen on varattava riittävä aika, jonka pituus määräytyy hankkeen luonteen mukaisesti. Mikäli tarjousten tekemiseksi on tilaajasta johtuvasta syystä (esim. virhe tai puute tarjouspyyntöasiakirjoissa) aiheellista myöntää lisäaikaa, siitä on ajoissa ilmoitettava kaikille, joilta tarjous on pyydetty. Näiden vaatimusten lisäksi tarjouksen jättämiselle on asetettava määräaika päivämäärän ja kellonajan tarkkuudella.

Kansalliselle hankintailmoitukselle (kaikissa hankintamenettelyissä) on kohtuullista antaa 14 vrk tarjousaika, joka voi olla hankinnan luonteen mukaan lyhyempi tai pidempi.

Ennakoilmoitus tehdään vähintään 35 päivää ja enintään 12 kuukautta ennen hankintailmoituksen julkaistavaksi toimittamista

Jälki-ilmoitus tehdään hankintasopimuksen jälkeen. Jälki-ilmoitus on toimitettava julkaistavaksi viimeistään 30 päivän kuluessa (poikkeuksena käyttöoikeussopimukset 48 päivän kuluessa) hankintasopimuksen tai puitejärjestelyn tekemisestä. Jälki-ilmoituksessa on viitattava aiemmin julkaistun ilmoituksen numeroon. Jälki-ilmoitusvelvoite ei koske puitejärjestelyn perusteella tehtäviä yksittäisiä hankintasopimuksia. Jälki-ilmoitusvelvollisuus koskee myös hankintoja, joista on julkaistu pelkästään ennakoilmoitus eikä lainkaan hankintailmoitusta. EU-kynnysarvon ylittävästä keskeytetystä hankinnasta perusteluineen on tehtävä jälki-ilmoitus.

EU-kynnysarvon ylittävässä ja kansallisen kynnysarvon ylittävässä suorahankintana toteutetussa liitteen E palveluhankinnassa ja käyttöoikeussopimuksissa hankintayksikkö voi julkaista vapaaehtoisen ilmoituksen (vapaaehtoista avoimuutta koskeva suorahankintailmoitus). Suorahankintaa koskevan ilmoituksen julkaiseminen ja määräajan noudattaminen ilmoituksen julkaisemisen jälkeen estävät muutoksenhakuviranomaista toteamasta hankintasopimusta tehottomaksi, vaikka myöhemmin ilmenisi, ettei hankinnalle olisi ollut laillista perustetta.

Kun ilmoitus on julkaistu, hankintayksikön tulee odottaa 14 päivän valitusaika ennen hankintasopimuksen tekemistä. Määräaika hankintasopimuksen tekemiselle lasketaan ilmoituksen julkaisemisesta TED:ssä.

						Ilmoitus pos- titse
Avoin menettely (tavarat, palvelut ja rakennusurakat)						
Tarjousaika	35 pv*	30 pv*		15 pv*	15 pv*	
Rajoitettu menettely, neuvottelumenettely ja kilpailullinen neuvottelumenettely						
Osallistumishakemuksen jättäminen	30 pv*	30 pv*		30 pv*	30 pv*	
Tarjousaika rajoitetussa menettelyssä	<u>30 pv**</u>	<u>25 pv**</u>		<u>10 pv**</u>	<u>10 pv**</u>	
Nopeutettu avoin, rajoitettu ja neuvottelumenettely						
Osallistumishakemuksen jättäminen	<u>15 pv*</u>	<u>15 pv*</u>		<u>15 pv*</u>	<u>15 pv*</u>	
Tarjousaika rajoitetussa menettelyssä	<u>10 pv*</u>	<u>10 pv*</u>		<u>10 pv*</u>	<u>10 pv*</u>	
Tarjousaika avoimessa menettelyssä	15 pv**	15 pv**		10 pv**	10 pv**	
Jälki-ilmoitus	30 pv***	30 pv***		30 pv***	30 pv***	
Jälki-ilmoitus (käyttöoikeussopimukset)	48 pv***	48 pv***		48 pv***	48 pv***	

7.3.1 EU-kynnysarvot ylittävien hankintojen vähimmäismääräaikataulukko

- * Hankintailmoituksen jättämispäivästä
- ** Tarjouspyynnön lähettämispäivästä
- *** Hankintasopimuksen tai puitejärjestelyn syntymisestä

7.3.2 EU-kynnysarvot ylittävien hankintojen vähimmäismääräaikataulukko (Erityisalat)

Menettelytapa	Ei kausi-ilmoitusta			Kausi-ilmoitus julkaistu		
	Ilmoitus tehty sähköisesti	Ilmoitus ja hankinta-asiakirjat sähköisesti	Ilmoitus postitse	Ilmoitus tehty sähköisesti	Ilmoitus ja hankinta-asiakirjat sähköisesti ¹⁾	Ilmoitus postitse
Avoin menettely (tavarat, palvelut ja rakennusurakat)						
Tarjousaika	35 pv*	30 pv*		15 pv*	15pv*	
Rajoitettu menettely ja neuvottelumenettelyt						
Osallistumishakemuksen jättäminen	15 pv*	15 pv*		15 pv*	15 pv*	
Tarjousaika (jos määräajasta ei päästä sopimuk-	10 pv**	10 pv**		10 pv**	10 pv**	
Jälki-ilmoitus	30 pv***	-	-	30 pv***	-	-
Jälki-ilmoitus (käyttöoikeus-sopimukset)	48 pv***			48 pv***		

Kausi-ilmoitus tehdään sähköisesti osoitteessa www.simap.europa.eu.

- * Hankintailmoituksen jättämispäivästä
- ** Tarjouspyynnön lähettämispäivästä
- *** Hankintasopimuksen tai puitejärjestelyn syntymisestä

7.4 Korjausilmoitus

Mikäli julkaistun hankintailmoituksen ja tarjouspyynnön jälkeen huomaa, että tarjouspyynnössä tai ilmoituksessa on korjattavaa, on korjaaminen tehtävä Hilma-palvelussa uudella ilmoituksella. Kansallinen hankintailmoitus korjataan uudella hankintailmoituksella, joka otsikoidaan "KORJAUSILMOITUS: alkuperäinen hankinnan nimi". EU-kynnysarvon ylittävän hankinnan osalta varsinaisella korjausilmoitus(14)-lomakkeella. Ilmoituksella todetaan suoraan korjauksen kohde. Korjausilmoituksen liitteeksi aina liiteasiakirjat uudelleen (vaikka kaikkia ei korjattaisikaan). Jos korjataan EU-ilmoitusta, on viitattava aiemmin TED:ssä julkaistuun EU-ilmoitusnumeroon, joka näkyy Hilma-ilmoituksen yläreunassa (lisäksi ilmoitukset löytyvät osoitteesta ted.europa.eu).

8. TARJOUSPYYNTÖ

Laki määrittää tarjouspyynnölle sisältövaatimuksia. Hankintayksikön on asetettava tarjouspyyntö, neuvottelukutsu ja niiden liitteet sekä muut hankinta-asiakirjat ilmaiseksi, rajoituksetta, suoraan ja kokonaan kaikkien saataville sähköisessä muodossa. Hankinta-asiakirjat on asetettava saataville siitä päivästä, jona hankintailmoitus on julkaistu. Tarjouspyyntö liitteineen liitetään aina hankintailmoitukseen. Tarjouspyyntö asetetaan sähköisesti kokonaisuudessaan tarjoajien saataville hankintailmoituksen julkaisemispäivästä lähtien Hilma-palveluun ja tarjouspalvelu.fi:n. Pienhankinnoissa tarjouspyyntö voidaan lähettää suoraan tarjoajille.

8.1 Hankinnan kohteelle ja tarjoajalle asetetut vaatimukset

Tarjouspyynnössä ostajalla on paljon harkintavaltaa määrittää vaatimuksia. Tarjouspyynnössä voidaan asettaa vaatimuksia tarjoajalle sekä hankittavalle kohteelle. Hankittavalle kohteelle määritetään vähintään pakolliset vaatimukset, mutta voidaan määrittää myös pisteityksessä huomioitavia laatu- tai muita vaatimuksia. Palvelukuvaukset ym. pitkät kuvaukset on hyvä esittää liitteellä, mutta tarjouspyynnössä on mainittava, että hankinnan kohteen tulee täyttää liitteessä asetetut vaatimukset. Hankintayksikön on ilmoitettava hankintailmoituksessa tai tarjouspyyntöasiakirjoissa tietojenvaihtoa koskevista mahdollisista vaatimuksista.

8.1.1 Tarjoajan soveltuvuusehdot

Tarjoajan soveltuvuutta koskevat ehdot tulee määrittää tarjouspyynnössä. Hankintalaki määrittää pakollisia poissulkemisperusteita, jotka vähintään tulee huomioida. Tarjous tulee sulkea pois tarjouskilpailusta, jos hankintayksikön tiedossa on, että ehdokas tai tarjoaja taikka sen johtohenkilö tai edustus-, päätös- tai valvontavaltaa käyttävä henkilö on rikosrekisteristä ilmenevällä lainvoimaisella tuomiolla tuomittu jostakin seuraavasta rikoksesta:

- 1) osallistuminen järjestäytyneen rikollisjärjestön toimintaan;
- 2) lahjuksen antaminen, törkeä lahjuksen antaminen tai lahjominen elinkeinotoiminnassa;
- 3) veropetos tai törkeä veropetos, avustuspetos, törkeä avustuspetos, avustuksen väärinkäyttö;
- 4) rahanpesu tai törkeä rahanpesu; taikka
- 5) kiskonnantapainen työsyRJintä

Hankintayksikkö voi päätöksellään sulkea tarjouskilpailun ulkopuolelle ehdokkaan tai tarjoajan, joka on:

- 1) konkurssissa tai purettavana tai keskeyttänyt liiketoimintansa taikka jonka velkoja on vahvistetulla akordilla, saneerausohjelmalla tai muussa vastaavassa lainsäädäntöön perustuvassa menettelyssä järjestelty;
- 2) jonka konkurssiin asettaminen tai purkaminen taikka muu 1 kohdassa tarkoitettu menettely on vireillä;
- 3) saanut ammattinsa harjoittamiseen liittyvästä lainvastaisesta teosta lainvoimaisen tuomion;
- 4) ammattitoiminnassaan syyllistynyt vakavaan virheeseen, jonka hankintaviranomainen voi näyttää toteen;
- 5) laiminlyönyt velvollisuutensa maksaa Suomen tai sijoittautumismaansa veroja tai sosiaaliturvamaksuja; taikka
- 6) syyllistynyt olennaisesti väärin tietojen antamiseen ilmoittaessaan hankintayksikölle 8 luvun soveltamista koskevia tietoja tai laiminlyönyt vaadittavien tietojen antamisen.

Laki tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä (1233/2006) velvoittaa työn tilaajan selvittämään, että hänen sopimuskumppaninsa täyttävät sopimuspuolina ja työnantajina lakisääteiset velvoitteensa. Tämä tarkoittaa tilaajavastuulain mukaisten vaatimusten täyttymistä, jotka voidaan pyytää joko siten, että tarjouksen tulee sisältää selvitykset tai tarjoajan

tulee tarjouksessa vakuuttaa täyttävänsä vaaditut velvoitteet. Ennen tarjoajan valintaa, tilaajavastuulain mukaisten selvitysten täytyminen on varmistettava selvitysten perusteella valituksi tulevalta. Selvitykset eivät saa olla yli 3 kk vanhoja. EU-hankinnoissa huomioitava lisäksi Euroopan yhteinen hankinta-asiakirja ESPD (ks. kohta 7.2).

Lisäksi voidaan asettaa tarjoajalle rahoituksellisia tai taloudellisia edellytyksiä (liikevaihto, taseen loppusumma) sekä ammatillisia ja teknisiä edellytyksiä (henkilöstön koulutustaso, ammattitaito, kalustovaatimukset, kokemus, referenssit). Huom! Tarjoajalta vaadittava vuotuinen vähimmäisliikevaihto saa olla enintään kaksi kertaa hankintasopimuksen ennakoidun arvon suuruinen.

8.1.2 Tekniset eritelvät

Hankinnan kohteen määrittelyä koskevia teknisiä eritelmiä ei saa laatia siten, että ainoastaan tietyn valmistajan tuote voi tulla kysymykseen. Kynnysarvot ylittävissä hankinnoissa tekninen eritelmä määritellään ensisijaisesti viittaamalla joko eurooppalaisten standardien mukaisiin kansallisiin standardeihin tai eurooppalaisiin teknisiin hyväksyntöihin tai eritelmiin. Lisäksi teknistä suorituskykyä ja toiminnallisia vaatimuksia voi täydentää oman tarpeen mukaisesti.

Selkeyden vuoksi tekniset eritelvät tai palvelukuvaukset on hyvä laatia erilliselle liitteelle. Yritysten tasavertaisen ja syrjimättömän kohtelun mahdollistamiseksi tiettyyn tavaramerkkiin viittaaminen on poikkeuksellisesti sallittua ainoastaan, jos mainintaan liitetään ilmaisu "tai vastaava". Yksittäiseen tuotemerkkiin viittaaminen saattaa olla välttämätöntä esimerkiksi silloin, kun hankitaan tuotteita tai palveluja, jotka pitää saada yhteensopiviksi jo olemassa oleviin laitteisiin tai toimintakonsepteihin.

8.2 Tarjousten käsittely, hyväksyminen ja hylkääminen

Tarjoukset tulee aina avata ja käsitellä vasta tarjousajan päättymisen jälkeen. Tarjoukset, jotka ovat saapuneet myöhässä, tulee hylätä. Muut tarjoukset jatkavat tarjousten kolmivaiheiseen käsittelyyn, jossa ensin arvioidaan tarjoajan kelpoisuus. Mikäli tarjoaja ei täytä tilaajavastuulain vaatimuksia, tarjouspyynnössä asetettuja vaatimuksia tai täyttää hankintalaissa määritetyt pakolliset poissulkemisperusteet, tarjoaja on poissuljettava tarjouskilpailusta. Esim. jos on vaadittu, että pitää olla kolme referenssiä eikä tarjoaja ole niitä ilmoittanut tai niitä ei ole, tarjoaja on poissuljettava tarjouskilpailusta. Toisessa vaiheessa arvioidaan tarjousten tarjouspyynnön mukaisuus. Mikäli tarjouksessa on tarjouspyynnöstä poikkeavia ehtoja, tarjous on poissuljettava tarjouskilpailusta. Tällainen ehto voi olla esimerkiksi poikkeavuus maksu- tai toimitusehdossa. Kolmanteen vaiheeseen päässeet tarjoukset vertaillaan kokonaistaloudellisen edullisuuden/hinnan perusteella.

Tarjousten vertailuperusteiden tulee ilmetä tarjouspyynnöstä painoarvoineen/vaihteluväleineen/pisteytyksineen. Kaikkia ilmoitettuja perusteita on käytettävä/muita kuin ilmoitettuja ei saa käyttää.

Tarjouspyyntö, neuvottelukutsu ja niiden liitteet on laadittava niin selviksi, että niiden perusteella voidaan antaa keskenään vertailukelpoisia tarjouksia. Jos tarjouspyyntö ja hankintailmoitus eroavat sisällöltään, noudatetaan hankintailmoitusta.

Tarjoajien poissulkemisesta voidaan tehdä erillinen päätös tai päättää poissulkemisesta myös hankintapäätöksessä.

Tarjous on hylättävä/ poissulkeminen:

1. Jos se on tarjouspyynnön vastainen, eikä tarjousta ole jälkeinpäin mahdollista täydentää siinä olleen puutteen tai virheen luonteen vuoksi.
2. Jos tarjoushintaa ei ole annettu yksiselitteisesti tai tarjouksessa ei ole esitetty tarjousvertailuun vaadittuja hintaerittelyjä eikä tarjousta ole mahdollista vertailuun vaikuttavana täydentää.
3. Jos tarjouksentekijä on tarjousmenettelyssä toiminut vilpillisesti taikka muuten lain tai hyvän kauppataivan vastaisesti.
4. Jos tarjous on saapunut myöhässä määräajan päättymisen jälkeen.
5. Jos hankintalain 80 § mukaiset poissulkemisperusteet toteutuvat.
6. Harkinnan varaisesti, jos hankintalain 81 § harkinnanvaraiset poissulkemisperusteet toteutuvat.

Lisäksi tarjoukset voidaan hylätä, jos tarjoushinta on niin alhainen, että on ilmeistä, että hankintaa ei myyjän taloudelliset edellytykset huomioon ottaen voida tarjouksen mukaisesti täyttää.

Tarjousten hylkääminen alhaisen hintatarjouksen johdosta edellyttää kynnsarvot ylittävissä hankinnoissa hankintalaista selviävällä tavalla yksityiskohtaista selvitysmenettelyä ja tarjoajan mahdollisuutta esittää hinnoitteluperusteet. Mikäli on epäily harmaan talouden tukemiseen, on selvitysmenettelyyn ryhdyttävä.

8.2.1 Mitä tehdä jos ei tule yhtään tarjousta?

Jos tarjouskilpailussa ei saada yhtään tarjousta, voidaan tehdä suorahankinta kohdan 5.2.6 mukaisesti tai aloittaa tarjouskilpailu uudestaan muutetuilla ehdoilla.

8.2.2 Mitä tehdä jos ei tule yhtään tarjouspyynnön ehdot täyttävää tarjousta?

Hankintayksikkö voi valita neuvottelumenettelyn myös, jos avoimessa tai rajoitetussa menettelyssä on saatu vain tarjouksia, jotka eivät vastaa tarjouspyyntöä, tai jos tarjouksia ei voida hyväksyä. Uutta hankintailmoitusta ei tarvitse julkaista, jos neuvottelumenettelyyn otetaan mukaan kaikki ne tarjoajat, jotka täyttävät asetetut vähimmäisedellytykset ja jotka ovat edeltävässä menettelyssä tehneet tarjousmenettelyn muotovaatimusten mukaisen tarjouksen.

8.3 Avauspöytäkirja

Tarjoajien avoimen ja tasapuolisen kohtelun vuoksi tarjoukset avataan aina vasta tarjousten jättöajankohdan jälkeen. Avaustilaisuudessa on oltava läsnä vähintään 2 henkilöä. Jokaiseen tarjoukseen (myös kakkoskappaleeseen) merkitään avausaika sekä avaustilaisuudessa mukana olleiden puumerkit tarjouksen ensimmäiselle sivulle. Avauspöytäkirjassa todetaan tarjousten avaamisen ajankohta, paikka, saadut tarjoukset sekä se, saapuivatko ne ajoissa. Mikäli todetaan, että tarjous ei ole saapunut tarjousten jättöajankohdan aikana, se todetaan avauspöytäkirjassa eikä sitä huomioida tarjousten vertailussa. Myöhästynyt tarjous pois suljetaan tarjouskilpailusta erillisellä päätöksellä, joka annetaan tiedoksi tarjoajalle. Avauspöytäkirja päivätään ja allekirjoitetaan aina.

9. HANKINNAN KESKEYTTÄMINEN

Hankinnan keskeyttäminen tarkoittaa, ettei jo aloitettua hankintaprosessia saateta loppuun, vaan prosessi keskeytetään ja jätetään hankinta tekemättä kokonaan tai käynnistetään täysin uusi hankintaprosessi. Hankinta voidaan keskeyttää vain todellisesta ja perustellusta syystä.

Oikeuskäytännössä hyväksyttävänä syynä hankinnan keskeyttämiselle on pidetty muun muassa seuraavia:

1. Ei ole saatu lainkaan osallistumishakemuksia tai tarjouksia tai mikään tarjouksista ei vastaa tarjouspyyntöä
2. Kaikki tarjoukset ovat liian kalliita eli varatut määrärahat eivät riitä
3. Ei ole syntynyt todellista kilpailutilannetta, kun on saatu vain yksi tarjous
4. hankinnassa on tapahtunut menettelyvirhe (tarjouspyynnön virheellisyyttä ja hankintalain vastaisuutta).

Hankinnan keskeyttämisestä on annettava kirjallinen ja perusteltu päätös, joka annetaan muutoksenhakuohjeineen tiedoksi tarjoajille. EU-kynnysarvon ylittävästä keskeytetystä hankinnasta perusteluineen on tehtävä jälki-ilmoitus.

10. HANKINTAPÄÄTÖS

Hankintayksikön on tehtävä ehdokkaiden ja tarjoajien asemaan vaikuttavista ratkaisuksista sekä tarjousmenettelyn ratkaisusta kirjallinen päätös, joka on perusteltava. Hankintapäätöksen tulee sisältää seuraavat:

1. hankintamenettelyn kuvaus
2. saadut tarjoukset
3. ratkaisuun olennaisesti vaikuttaneet seikat, joita ovat ainakin ehdokkaan, tarjoajan tai tarjouksen hylkäämisen perusteet sekä ne perusteet, joilla hyväksytyjen tarjousten vertailu on tehty. Tässä kohdassa todetaan miten arviointi ja pisteytys on tehty. Tarjousten vertailutaulukko pisteytyksineen on oltava päätöksen liitteenä.
4. EU-kynnysarvon ylittävän hankinnan osalta on todettava, että noudatetaan 21 päivän odotusaikaa ja että hankintasopimus voidaan tehdä vasta odotusajan jälkeen.

Puitejärjestelyyn perustuvassa hankinnassa ei tarvitse tehdä erillistä hankintapäätöstä, jos hankinta tehdään puitejärjestelyssä vahvistettujen ehtojen mukaisesti ilman kilpailuttamista tai puitejärjestelyyn perustuvassa kilpailuttamisessa hankinnan arvo ei ylitä EU-kynnysarvoa.

Hankintapäätös annetaan tiedoksi kaikille menettelyssä mukana olleille (myös hylätyille tarjoajille, jos ei ole tehty erillistä poissulkemispäätöstä). Hankintapäätös on julkinen sen jälkeen, kun asiaa koskeva pöytäkirja on allekirjoitettu ja tarkistettu tai viranhaltijan tekemä päätös allekirjoitettu. Tiedoksianto tehdään sähköisesti. Asianosaisten katsotaan saaneen hankintapäätöksen tiedoksi sinä päivänä, kun se on luotettavasti lähtenyt hankintayksiköstä (= viestin lähettämispäivä). Valitusajan laskenta käynnistetään seuraavasta arkipäivästä.

11. MUUTOKSENHAKU, VASTINEEN ANTO, HANKINTAOIKAISUN KÄSITTELY

Riippumatta hankinnan arvosta, siitä voi aina tehdä hankintaoikaisun hankintayksikölle (myös kansallisen kynnysarvon alittavista hankinnoista eli pienhankinnoista). Kansallisen kynnysarvon sekä EU-kynnysarvon ylittävistä hankinnoista voi tehdä lisäksi valitusosoituksen Markkinaoikeudelle. Valitusosoitus ja hankintaoikaisuohjeet löytyvät Dynasty-asianhallintajärjestelmästä.

Mikäli hankinnasta on tehty hankintaoikaisu, hankintapäätöksen tehneen instanssin on se käsiteltävä ja vastattava oikaisuun. Hankintaoikaisun seurauksena joko alkuperäinen hankintapäätös jää voimaan, korjataan hankintapäätöstä uudella hankintapäätöksellä tai keskeytetään hankinta menettelyvirheen vuoksi. Hankintayksikkö voi myös omatoimisesti korjata päätöstään hankintaoikaisulla 90 päivän kuluessa hankintapäätöksestä lain edellytysten täytyessä (HankL 133 §).

Mikäli hankinnasta on valitettu markkinaoikeuteen, hankintayksiköltä pyydetään siihen vastinetta. Ennen vastineen antamista on oltava yhteydessä talousjohtajaan.

12. HANKINTASOPIMUS JA HANKINTAMENETTELYÄ KOSKEVA KERTOMUS

EU-kynnysarvot ylittävästä hankintasopimuksesta sekä kansallisen kynnysarvon ylittävästä hankintalain liitteen E palveluhankinnan hankintasopimuksesta, puitejärjestelystä, puitejärjestelyyn perustuvasta 43 §:n 3 momentissa tarkoitettusta hankinnasta tai dynaamisen hankintajärjestelmän perustamisesta on laadittava kertomus. Hankintayksikön on dokumentoitava riittävästi hankintamenettelyn eri vaiheet ja niihin liittyvät ratkaisut.

Kertomuksen laatiminen on mahdollista vaihtoehtona hankintapäätökselle niiltä osin kuin jotakin seikkaa ei ole tarpeen ilmoittaa varsinaisessa hankintapäätöksessä. Hankintayksikkö voisi siten valita, kirjaako se kaikki ehdotetussa pykälässä mainitut tiedot hankintapäätöksen perusteluihin, jolloin erillistä kertomusta ei tarvittaisi. Vaihtoehtoisesti kertomus voisi täydentää hankintapäätöstä siltä osin, kun päätöksessä ei mainita kaikkia hankintamenettelyn kulkuun vaikuttaneita seikkoja.

Kertomuksessa tulee olla seuraavat seikat:

- 1) hankintayksikön yhteystiedot sekä hankintasopimuksen, puitejärjestelyn tai dynaamisen hankintajärjestelmän kohde ja arvo;
- 2) 80, 81 sekä 83 §:n mukaisesti menettelystä pois suljettujen ja menettelyyn valittujen ehdokkaiden ja tarjoajien nimet sekä hylkäys- tai valintaperusteet;
- 3) perusteet hinnaltaan poikkeuksellisen alhaisten tarjousten hylkäämiseen;
- 4) perusteet halvimman hinnan käyttämiseen ainoana perusteena kokonaistaloudellista edullisuutta arvioitaessa;
- 5) perusteet hankinnan jakamatta jättämiseen;
- 6) perusteet vaatia toimittajalta yli kaksinkertaista liikevaihtoa;

7) sopimuspuoleksi valitun tarjoajan nimi, valinnan perustelut sekä arvio alihankintana kolmansille osapuolille annettavista sopimuksen tai puitejärjestelyn osista taikka mahdollisten alihankkijoiden nimet;

8) perusteet suorahankinnan, neuvottelumenettelyn tai kilpailullisen neuvottelumenettelyn käyttämiseen;

9) perusteet hankinnan keskeyttämiseen;

10) perusteet muiden kuin sähköisten viestintävälineiden käyttämiseen;

11) kuvaus hankintamenettelyssä mahdollisesti todetuista eturistiriidoista ja niiden johdosta toteutetuista toimenpiteistä.

Puitejärjestelyyn perustuvassa hankinnassa hankintayksikön ei tarvitse tehdä tässä pykälässä tarkoitettua kertomusta, jos hankinta tehdään puitejärjestelyssä vahvistettujen ehtojen mukaisesti ilman kilpailuttamista.

Asiakirjat on säilytettävä vähintään kolmen vuoden ajan hankintasopimuksen tekemisestä. Kertomus on pyynnöstä toimitettava Euroopan komissiolle ja työ- ja elinkeinoministeriölle.

Hankintasopimuksessa on määriteltävä kunnan ja toimittajan väliset kyseistä hankintaa koskevat oikeudet ja velvollisuudet. Se on laadittava täsmälliseksi ja yksikäsitteiseksi sekä riittävän yksityiskohtaiseksi. Hankintasopimus laaditaan tarjouspyynnössä määritetyin ehdoin täydennettynä yleisillä sopimusehdoilla. Tarjoajan omia sopimusehtoja ei tule hyväksyä missään tilanteessa, vaan hankintasopimus perustuu aina yleisiin sopimusehtoihin sen ylittäviltä osin mitä hankintasopimuksessa ei erikseen sovita.

Yleisinä sopimusehtoina sovelletaan tavara- ja palveluhankinnoissa julkisten hankintojen yleisiä sopimusehtoja JYSE 2014 PALVELUT ja JYSE 2014 TAVARAT. ICT-hankinnoissa voi noudattaa Julkisen hallinnon IT-hankintojen yleisiä sopimusehtoja JIT 2015 mahdollisella täydennysosalla lisätynä. Rakennusurakoissa noudatetaan rakennusurakoiden yleisiä sopimusehtoja YSE 1998. Konsulttisopimuksissa noudatetaan yleisiä konsulttisopimuksia KSE 2013. Kone- ja kuljetuspalveluissa noudatetaan yleisiä sopimusehtoja KE 2008.

Hankintasopimusasiakirjat täydentävät toisiaan. Jos hankintasopimusasiakirjat ovat keskenään ristiriidassa, noudatetaan niitä seuraavassa keskinäisessä pätevyysjärjestyksessä, ellei toisin ole perustellusta syystä sovittu:

1. Sopimus

2. Tarjouspyyntö

3. Julkisten hankintojen yleiset sopimusehdot tavara-/palveluhankinnoissa /Julkisen hallinnon IT-hankintojen yleiset sopimusehdot

4. Tarjous

Hankintasopimuksen allekirjoittamisen jälkeen tavaroiden ja palveluiden laatua ja muita sopimuksessa olevien vaatimusten täyttymistä seurataan. Hankinnasta kerätään kokemuksia ja palautetta, joka tarvittaessa dokumentoidaan. Tähän kiinnitetään erityistä huomiota, mikäli hankinnan kohde poikkeaa ominaisuuksiltaan aiemmin hankituista tavaroista tai palveluista tai

toimitettavan tavaran tai palvelun luonne on kunnan kannalta riskialtista tai muutoin kriittistä kuten esim. terveydenhoidon palvelut.

Sopimuksen seurantaan ja valvontaan on kiinnitettävä huomiota. Sekä tilaajalla että tuottajalla on velvollisuus toimia hankintasopimuksessa sovitun mukaisesti koko sopimuksen elinkaaren ajan. Mikäli tilaaja poikkeaa sovitusta tai hankittavassa tuotteessa tai palvelussa havaitaan virhe, on siitä reklamoitava tilaajalle kirjallisesti. Kirjallinen reklamaatio tehdään mahdollisimman pian epäkohdan havaitsemisen jälkeen. Sopimus- ja viivästyssakkoa on perittävä vähintään JYSE ehtojen mukaisesti aina kun siihen on edellytys.

Jos sopimus on päättymässä, uuden hankinnan suunnittelu on aloitettava riittävän ajoissa, jotta uuden sopimuskauden aloittamiseen jää riittävästi aikaa.

Hankinta-asiakirjat tulevat liikesalaisuuksia lukuun ottamatta yleisesti julkisiksi, kun hankintasopimus on tehty. Tarjoajan liike- tai ammattisalaisuudet ovat edellä mainitusta huolimatta aina salassa pidettäviä. Jos asianosainen ennen sopimuksen tekoa tai ulkopuolinen sopimuksen teon jälkeen pyytää nähtäväkseen tarjoukset ja niissä on liikesalaisuuksia, jotka on pidettävä salassa, niin ne on poistettava näytettävästä materiaalista.

12.1 Hankintasopimuksen muuttaminen sopimuskauden aikana

Hankintasopimusta tai puitejärjestelyä ei saa EU-kynnysarvot ylittävissä hankinnoissa tai kansalliset kynnysarvot ylittävissä liitteen E mukaisissa palveluhankinnoissa taikka käyttöoikeussopimuksissa olennaisesti muuttaa sopimuskauden aikana ilman tämän lain mukaista uutta hankintamenettelyä. Olennaisena pidetään ainakin muutosta, jos:

- 1) muutoksella otetaan käyttöön ehtoja, jotka, jos ne olisivat alun perin kuuluneet hankintamenettelyyn, olisivat mahdollistaneet muiden kuin alun perin valittujen ehdokkaiden osallistumisen menettelyyn tai muun kuin alun perin hyväksytyyn tarjouksen hyväksymisen tai jotka olisivat tuoneet hankintamenettelyyn lisää osallistujia;
- 2) sopimuksesta tai puitejärjestelystä tulee muutoksen jälkeen taloudellisesti edullisempi sopimuskumppanille sellaisella tavalla, jota alkuperäisessä hankintasopimuksessa tai puitejärjestelyssä ei ollut määritetty;
- 3) muutos laajentaa sopimuksen tai puitejärjestelyn soveltamisalaa huomattavasti;
- 4) sopimuskumppani, jonka kanssa hankintayksikkö on alun perin tehnyt sopimuksen, korvataan uudella sopimuskumppanilla.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, hankintasopimukseen ja puitejärjestelyyn voidaan tehdä muutos ilman uutta hankintamenettelyä, jos:

- 1) se perustuu hankintamenettelyn aikana tiedossa olleisiin ja hankinta-asiakirjoissa mainittuihin sopimusehtoihin tai niiden muuttamista koskeviin ehtoihin, niiden rahallisesta arvosta riippumatta, ja nämä ehdot ovat selkeät, täsmälliset ja yksiselitteiset, eivätkä ne muuta hankintasopimuksen tai puitejärjestelyn yleistä luonnetta;
- 2) alkuperäisen sopimuskumppanin on tarpeen suorittaa lisätöitä tai -palveluja taikka ylimääräisiä tavarantoimituksia, jotka eivät sisällyneet alkuperäiseen sopimukseen, ja jos sopimuskumppanin vaihtaminen ei ole mahdollista taloudellisista tai teknisistä syistä ja aiheuttaisi merkittävää haittaa tai kustannusten merkittävää päällekkäisyyttä hankintayksikölle;

3) muutoksen tarve johtuu olosuhteista, joita huolellinen hankintayksikkö ei ole voinut ennakoida eikä muutos vaikuta hankintasopimuksen yleiseen luonteeseen;

4) alkuperäinen sopimuskumppani korvataan uudella sopimuskumppanilla 1 kohdan mukaisella yksiselitteisellä sopimuksen muuttamista koskevalla ehdolla tai alkuperäisen sopimuskumppanin asema siirtyy yhtiön rakennejärjestelyjen, yritysostojen, sulautumisten ja määräysvallan muutosten tai maksukyvyttömyyden seurauksena kokonaan tai osittain toiselle toimittajalle, joka täyttää alun perin vahvistetut laadulliset soveltuvuusvaatimukset edellyttäen, ettei tästä aiheudu muita olennaisia muutoksia sopimukseen eikä tällä pyritä kiertämään tämän lain soveltamista;

5) kyse on sellaisesta vähäarvoisesta sopimusmuutoksesta, joka alittaa liitteessä E tarkoitettuja palveluja koskevissa hankinnoissa sekä käyttöoikeussopimuksissa kansalliset kynnysarvot tai muissa hankinnoissa EU-kynnysarvot eikä vaikuta sopimuksen yleiseen luonteeseen.

Edellä 2 ja 3 kohdassa tarkoitettun muutoksen arvo ei saa olla enemmän kuin 50 % alkuperäisen sopimuksen arvosta. Jos muutoksia tehdään peräkkäin useampia, arvioidaan jokaista muutosta itsenäisenä. Tällaisten muutosten tavoitteena ei saa olla tämän lain säännösten kiertäminen. Edellä 5 kohdassa tarkoitettun muutoksen arvo tulee olla pienempi kuin 10 % alkuperäisen palvelu- tai tavarahankintasopimuksen tai palveluja koskevan käyttöoikeussopimuksen arvosta ja 15 % alkuperäisen rakennusurakasopimuksen tai käyttöoikeusurakan arvosta. Jos muutoksia tehdään peräkkäin useampia, arvo arvioidaan peräkkäisten muutosten kumulatiivisen nettoarvon perusteella.

12.2 Hankintasopimuksen irtisanominen erityistilanteissa

Hankintayksikkö voi irtisanoa hankintasopimuksen päättymään välittömästi, jos:

- 1) sopimukseen on tehty edellä määritetty olennainen muutos;
- 2) toimittajaa on koskenut jokin 80 §:ssä säädetyistä pakollisista poissulkemisperusteista sopimuksen tekohetkellä; tai 3) sopimusta ei olisi voinut tehdä toimittajan kanssa, koska Euroopan unionin tuomioistuin on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 258 artiklan mukaisessa menettelyssä todennut hankintayksikön rikkoneen vakavasti Euroopan unionin perussopimusten ja hankintadirektiivin mukaisia velvoitteita.

Hankintojen ohjaus: tekninen johtaja Markku Ketonen, markku.ketonen@oulainen.fi,
p. 0444793250

Liite 1 Hankintalain kynnysarvot

Liite E

Liite 1

Kynnysarvot

Hankintalakia sovelletaan vain EU-kynnysarvot ja kansalliset kynnysarvot ylittäviin hankintoihin. Kynnysarvojen alle jääviin niin sanottuihin pienhankintoihin ei sovelleta hankintalakia.

Lainsäädännöllisesti EU-kynnysarvot ja kansalliset kynnysarvot eroavat siten, että kansalliset kynnysarvot perustuvat kansalliseen lainsäädäntöön, kun taas EU-kynnysarvot perustuvat GPA -sopimukseen sekä komission antamaan asetukseen. EU-kynnysarvoja tarkistetaan kahden vuoden välein, kun taas kansallisia kynnysarvoja voidaan muuttaa ainoastaan kansallisen lainsäädännön muutoksin.

Kansalliset kynnysarvot (ilman arvonlisäveroa) 1.1.2020 alkaen

Hankintalain 25 §

Hankinnan laji	Euroa
Tavarat, palvelut ja suunnittelukilpailut	60 000
Rakennusurakat	150 000
Sosiaali- ja terveyspalvelut (Liite E kohdat 1-4)	400 000
Muut erityiset palvelut (Liite E kohdat 5-15)	300 000
Käyttöoikeussopimukset	500 000

EU-kynnysarvot (ilman arvonlisäveroa) 1.1.2020 alkaen

Valtion keskushallintoviranomaiset

Hankintalain 26 §

Hankinnan laji	Euroa
Tavarat, palvelut ja suunnittelukilpailut	139 000
Rakennusurakat	5 350 000

Muut hankintayksiköt (mm. kunnat)

Hankintalain 26 §

Hankinnan laji	Euroa
Tavarat, palvelut ja suunnittelukilpailut	214 000
Rakennusurakat	5 350 000

Erityisalat

Erityisalojen hankintalain 13 §

Hankinnan laji	Euroa
Tavarat, palvelut ja suunnittelukilpailut	428 000
Sosiaali- ja terveystalvet ja muut erityiset palvelut (Liite C)	1 000 000
Rakennusurakat	5 350 000
Käyttöoikeussopimukset	5 350 000

Putu-lain mukaiset

(Laki julkisista puolustus- ja turvallisuushankinnoista 1531/2011)

Hankinnan laji	Euroa
Tavarat, palvelut (kansallinen)	100 000
Rakennusurakat (kansallinen)	500 000
Tavarat, palvelut (EU)	428 000
Rakennusurakat (EU)	5 350 000
Käyttöoikeussopimukset (EU)	5 350 000

Liite E

Liitteen E CPV-koodit

Hankintalain 12 lukua sosiaali- ja terveyspalveluiden sekä muiden erityisten palveluhankintojen kilpailuttamisesta sovelletaan hankintalain liitteessä E lueteltuihin palveluihin. Liitteessä E palvelut on listattu *yhteisellä hankintanimikkeistöllä* eli CPV-koodeilla.

Jos hankittavaa palvelua kuvaava CPV-koodi löytyy liitteen E listasta, on kyseessä sote-palvelu (alla olevat kohdat 1–4) tai muu erityinen palveluhankinta (alla olevat kohdat 5–15).

Alla kohdissa 1–15 on kuvattu sote-palvelut ja muut erityiset palvelut. Kustakin kohdasta johtaa linkki kattavaan CPV-koodilistaan.

Sote-palveluja kuvaavat kohdat, kynnysarvo 400 000 e

- **Kohta 1: terveydenhuolto- ja sosiaalipalvelut sekä niihin liittyvät palvelut.** Tähän kohtaan sisältyy useimmiten sosiaali- ja terveyspalveluiksi miellettyjen hankintojen CPV-koodit, kuten sosiaalityö, terveys- ja lääkäripalvelut, vammaishuoltopalvelut sekä lääketieteelliset kuvantamispalvelut.
- **Kohta 2: sosiaalialan, koulutuksen, terveydenhuollon ja kulttuurin alaan kuuluvat hallintopalvelut.** Tähän ryhmään kuuluvat pitkälti kaikki koulutustyyppiset palvelut, kuten yleissivistävä koulutus, mutta myös esimerkiksi kielikurssien järjestäminen. Muita palveluita ovat erilaiset virkistys-, kulttuuri- ja urheilupalvelut sekä viihdepalvelut, kuten vaikkapa messujen, näyttelyiden sekä seminaarien järjestäminen.
- **Kohta 3: pakolliset sosiaaliturvan palvelut,** mikäli ne kuuluvat lain soveltamisalaan.
- **Kohta 4: sosiaalietuuspalvelut,** kuten esimerkiksi sairausajan etuudet, työkyvyttömyysetuudet ja lapsilisät. Nämä koskevat lähinnä valtiollisten toimijoiden hankintoja.

Muita erityisiä palveluhankintoja kuvaavat kohdat, kynnysarvo 300 000 e

- **Kohta 5: yhteiskunnalliset ja henkilökohtaiset palvelut,** kuten ammattiyhdistyspalvelut ja nuorisojärjestöjen palvelut.
- **Kohta 6: uskonnollisten järjestöjen palvelut**
- **Kohta 7: hotelli- ja ravintolapalvelut,** kuten majoituspalvelut, ateriapalvelut sekä aterioiden kuljetuspalvelut.
- **Kohta 8: lain soveltamisalaan kuuluvat oikeudelliset palvelut,** kuten oikeudellinen neuvonta. Hankintalain soveltamisalaan kuulumattomia oikeudellisia palveluita ovat oikeudenkäyntiasiamiespalvelut sekä näihin välittömästi liittyvät neuvontapalvelut.
- **Kohta 9: hallinnolliset ja valtionhallinnon palvelut,** joita ovat esimerkiksi lainsäädäntöön liittyvät palvelut ja valtionhallinnon tukipalvelut.
- **Kohta 10: yhteiskunnalle tuotettavat palvelut,** kuten esimerkiksi konsulaattipalvelut ja väestönsuojelu.
- **Kohta 11: lain soveltamisalaan kuuluvat vankilapalvelut, pelastuspalvelut ja yleiseen turvallisuuteen liittyvät palvelut.** Näitä palveluita ovat esimerkiksi vanginvartijapalvelut, poliisipalvelut ja ydinturvallisuuteen liittyvät palvelut.
- **Kohta 12: tutkinta- ja turvallisuuspalvelut,** kuten esimerkiksi vartiointipalvelut.
- **Kohta 13: kansainväliset palvelut** eli ulkopuolisten sekä kansainvälisten järjestöjen ja toimielinten palvelut.
- **Kohta 14: tietyt postipalvelut,** kuten sanoma- ja aikakauslehtiin liittyvät postipalvelut. Yleiset kuljetuspalvelut, kuten muuttopalvelut eivät kuulu kyseisiin koodeihin.
- **Kohta 15: sekalaiset palvelut,** joihin kuuluu kaksi CPV-koodia: autonrenkaiden pinnoitus sekä sepän palvelut.